

KUFČÁK, Jakub. Bezpečnostně-politická dimenze kontroly exportu zbraní na příkladu vlád H. Kohla a G. Schrödera v letech 1989-2005. Praha, 2014. 87 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra německých a rakouských studií. Vedoucí diplomové práce JUDr. Vladimír Handl, CSc.

Posudek oponenta diplomové práce

Praha, 12.06. 2014

Tato předložená diplomová práce studenta Jakuba Kufčáka se zabývá zajímavým tématem bezpečnostně-politické dimenze kontroly exportu zbraní na příkladu vlád H. Kohla a G. Schrödera v letech 1989-2005. Autor vymezil studované období rokem 1989, kdy se na celém světě a tím pochopitelně i v Německu značně proměnila politická a ekonomická situace v tom smyslu, že odpadla nutná, v podstatě rutinně povinná, konfrontace východního a západního bloku, která nutně přinášela značné omezení pro rozvoj zahraničně-politické a bezpečnostní dimenze fungování všech států, Spolkovou republiku Německo pochopitelně nevyjímaje.

Práce je tím však logicky dobře členěná, zabývá se navíc nikoli celou komplikovanou problematikou bezpečnostní politiky SRN, ale jen jedním specifickým tématem, a to právě politikou exportu zbraní. Práce pak získává na přehlednosti tím, že se zde komparují dvě sledovaná období kancléřů Helmuta Kohla a Gerharda Schrödera. Autor metodologicky vyčleňuje z dlouhého Kohlova kancléřování jen období po roce 1989. To mu umožňuje se zabývat kvalitativně podobným obdobím.

Není mi však zcela jasné, proč v „Tezích diplomové práce“ stojí zmínka o tom, jak autor má v plánu propojit téma své diplomové práci s konceptem „civilní mocností“ H. Maulla, který se často vztahuje právě na německé zahraničně-politické okolnosti, proč se však tento jeho předpoklad v práci samotné vůbec neobjevuje. Soudím tak nejen z pročtení textu samotného, kde absentuje zmínka o konceptu „civilní mocností, jehož užití by zrovna v této souvislosti a v reáliích, kdy Německo je stále díky své historii nuceno k prosazení měkkých řešení konfliktů, bylo zcela na místě. Soudím tak ovšem také z absence H. Maulla v odkazech v seznamu literatury, kde jsem H. Maulla skutečně nenašel.

Práci však nějaké teoretické vymezení – např. to v souvislosti s „civilní mocností“ – zahraničně-bezpečnostní dimenze fungování sjednoceného Německa citelně chybí. Diplomová práce má však ze své definice prokázat jak dobrou orientaci diplomanta ve zvolené problematice, tak by však měla propojit text práce s nějakým relevantním teoretickým rámcem. To však v textu této recenzované diplomové práce bohužel jakožto dokreslení zahraničně-politických okolností, v nichž se odehrává celá bezpečnostní politika, včetně kontroly exportu zbraní, citelně chybí.

Z obsahového hlediska bych ještě autorovi vytknul jistou stručnost první kapitoly. Každá kapitola by k tomu, aby byla dostatečně nosná, měla mít více než jeden podbod. Práce je v tomto pojetí sice obsahově v pořádku, svým strohým členěním však poněkud vybočuje v porovnání s kapitolami ostatními.

Co se dalších kapitol týče, pozastavil bych se u kapitol 3 a 4. Zde by recenzent očekával, že kapitoly budou jednotně členěny tak, aby bylo možné následně získané poznatky komparovat a přinášet porovnání. To se ovšem bohužel nekoná a jak je patrné z textu, autor již samotnou komparaci přenáší na Závěr, a to ještě zde k ní nedochází tak, jak by asi mělo v kontextu toho, že se jedná o dvě zhruba stejně dlouhá období. Textu by zde tak slušela asi ještě jedna kapitola, která by se zaměřila právě na nějakou ucelenou a metodologicky dobře uchopenou komparaci obou sledovaných období. Ta by měla být jednak jakýmsi obsahovým vyvrcholením tohoto textu, ovšem měla by také jaksí korunovat autorovo metodologické snažení se o komparaci.

Z hlediska jazykového zpracování se jedná o standardně pojatý text diplomové práce, v němž se sice místy objevují některé proti gramatickým a stylistickým normám (autor se měl vyvarovat zejména přehnaného výskytu tzv. parazitních slov), ovšem výtky v této oblasti nepovažuji za nijak zásadní a celkové porozumění textu tím není nijak narušeno.

Při závěrečném hodnocení této diplomové práce se snažím vyjít z těchto dvou aspektů, které považuji pro posouzení práce za zásadní:

- Na straně jedné je to již i samotná velmi originální volba tématu, které samo o sobě klade poměrně vysoké odborné nároky na autora. Jde skutečně o nelehké téma, kdy autor prakticky nemohl vyjít z česky psaných zdrojů a často musel studovat zdroje primární. To v mých očích kvalitu tohoto předloženého textu diplomové práce značně navyšuje.
- Na straně druhé však vidím jisté metodologické deficity v tom, jak autor přistoupil k samotné komparaci obou jím zvolených období. Zde by přeci bylo na místě postupovat nějak jednotně tak, aby se následně dala zjištění a další poznatky spolu komparovat. Práce tím přeci jen trochu trpí na kvalitě a je to škoda.

Výsledný text tak má své silné, ale i slabší stránky. Oceňuji však celkovou náročnost tématu. Práce tak jednoznačně splňuje formální, jazykové i obsahové požadavky, kladené na kvalifikační práce studentů, aspirujících na titul Mgr. Práci tak doporučuji k obhajobě. Kloním se ke klasifikaci velmi dobře.

Navrhované otázky k obhajobě:

- Jak byste posoudil vliv Spojených států, EU a případně i dalších významných států západního světa na utváření kontroly exportu zbraní na Vámi zvolených příkladech vlád H. Kohla a G. Schrödera? Jak silné byly tyto vlivy a jak se s nimi (ne)dokázaly oba kancléři a jejich kabinetů vyrovnat? Projevil se tento vliv v nějakém období silněji a jindy zase slábl?
- Jak byste propojil Vaše téma diplomové práce s konceptem „civilní mocnosti“ H. Maulla? Proč jste nakonec na uvedení tohoto konceptu do Vaší diplomové práce rezignoval?